

BRUINTJES DEMOGRAFISCH
ADVIES
Hoofdstraat 2B
9531 AE Borger

KVK nr: 60653957
BTWnr.: NL095803622B01

E-mail: BruintjesDA@kpnmail.nl
Telefoon: 0599-236017

SCENARIOANALYSE ONDERWIJSSITUATIE TANTHOF

1. AANLEIDING

In 2014 werd het Integraal Huisvestingsprogramma Primair Onderwijs Delft vastgesteld. Daarin werd afgesproken dat gemeente en schoolbesturen een gezamenlijk plan zouden gaan opstellen om te komen tot een passend aanbod van onderwijsvoorzieningen in Tanthof, inclusief noodzakelijke investeringen voor het huisvesten van scholen bij eventuele herschikking.

Vervolgens is er in de eerste helft van 2015 een tweetal interactieve sessies geweest. Daarbij werd tussen de Laurentius Stichting, de stichting Librijn en de Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o. en de gemeente Delft overeengekomen dat er een breed gedragen scenariostudie zou moeten komen die in een interactief proces vormgegeven zou moeten worden. Voor het proces zou een externe procesbegeleider worden gezocht.

In september 2015 is Jacob Bruintjes van Bruintjes Demografisch Advies door de gezamenlijke partijen gevraagd als extern begeleider op te treden.

Vervolgens is in een viertal sessies in de periode oktober 2015-februari 2016 de nu voorliggende analyse tot stand gekomen.

2. DE SESSIES

Alle vier de sessies verliepen in dezelfde samenstelling, Kees van der Kraan van de Laurentius Stichting, Bert Klompmaker van Librijn en, Wim Schut van SCO Delft e.o. kwamen samen met Ad Holkers en Marcia Kats van de gemeente Delft en procesbegeleider Jacob Bruintjes bij elkaar.

- a. In de eerste sessie keken de bestuurders naar hun scholen in de wijk Tanthof. Bonte Pael (ca 190 lln) en De Regenboog (ca 170 lln) van de Laurentius Stichting, Eglantier Tanthof (ca 180 lln) en Simon Carmiggelt (ca 175 lln) van de Stichting Librijn en De Bron (ca 240 lln) en De Ark (ca 120 lln) van de Stichting Christelijk onderwijs Delft e.o. Een levensvatbare school telt volgens het IHP Delft minstens 200 leerlingen. In de wijk Tanthof is de leegstand van de scholen volgens het IHP ca 25 %. De leegstand kan in 2024 oplopen tot 27%.

De bestuurders namen hun scholen onder de loep met betrekking tot de kwaliteit van het geboden onderwijs, de personele situatie, de financiën en de huisvesting.

Conclusie m.b.t. onderwijs was dat alle scholen, dankzij extra financiële en personele inspanningen, op dit moment nog aan de kwaliteitseisen konden voldoen en dat vaak meer dan de basiskwaliteit werd geleverd.

Met betrekking tot personeel werd geconcludeerd dat alle scholen, op De Bron na, met een klein team werken; daarmee staat er druk op de teams en is er sprake van kwetsbaarheid.

Financieel gezien staan alle scholen, op De Bron na, onder druk. Dat heeft te maken met teruglopende leerlingenaantallen, daarnaast spelen in een aantal gevallen ook zaken als leegstand en onderhoud een rol.

Over het algemeen is men tevreden over de huisvesting in Tanthof West en minder tevreden over de huisvesting in Tanthof Oost (ouder gebouw, meer leegstand) De gemeente beoordeelt de kwaliteit van de huisvesting in de wijk als voldoende, waarbij de gebouwen in West wel meer kwaliteit hebben dan in Oost.

- b. In de tweede sessie is besproken wat er zou gebeuren als er niks zou veranderen en alle scholen in stand zouden worden gehouden. Ook is verkend wat men vanuit de bestuurders als ideaalplaatje voor de toekomst zag en welke veranderingen dat met zich mee zou brengen. Tevens is er een eerste verkenning geweest van scenario's tussen "0 en "Ideaal" in en zijn er afspraken gemaakt over het in beeld brengen van leerlingenstromen. Nadrukkelijk kwam het thema bereikbaarheid aan de orde.

In de discussie kwam al gauw het verschil tussen Tanthof West en Oost naar voren. Zou er niks veranderen dan is het perspectief voor de scholen in West redelijk tot positief, waarbij wel de concurrentie tussen de scholen een rol speelt. In Oost is het perspectief voor de scholen minder goed. Instandhouding lijkt niet onmogelijk, maar door de dalende leerlingenaantallen zullen hier wel, in sommige gevallen onoverkomelijke, problemen ontstaan op financieel en organisatorisch gebied. Ook werd geconcludeerd dat dit scenario niet past in de uitgangspunten van het IHP. Voor het 0-scenario is er geen draagvlak bij de bestuurders.

Bij alle andere scenario's speelt de verkeerssituatie in de wijk Tanthof een rol. De interne bereikbaarheid tussen Oost en West per auto is in de wijk niet goed. Dit zal sterke invloed hebben op de mogelijkheden leerlingenstromen te verleggen.

Als ideaalplaatje zagen de bestuurders nieuwbouw op 1 locatie, mogelijk in de buurt van de kinderboerderij/sportvelden. Deze campus zou wel nader uitgewerkt moeten worden met aandacht voor zaken als schaal en maat. Maar qua bereikbaarheid en toekomstmogelijkheden (onderwijskundig en samenwerking met bv kinderopvang) biedt deze oplossing de beste mogelijkheden. Deze oplossing heeft dan ook het meeste draagvlak bij de bestuurders.

Bij de eerste verkenning van alternatieve scenario's werd al gauw duidelijk dat dan de verdeling van de scholen over Tanthof West en Oost het punt van discussie is. Het lijkt voor de hand te liggen om per bestuur 2 scholen te laten samengaan in 1 school en daarmee het aantal scholen in de wijk te halveren. Dit leidt echter tot een onevenwichtige verdeling van de scholen over Tanthof West en Oost. (2 in West, 1 in Oost of 2 in Oost en 1 in West) Er blijven dan immers drie scholen over en gekoppeld aan het bereikbaarheidsprobleem binnen de wijk heeft dat effect op de keuzes die leerlingen/ouders maken. Om wat meer zicht te krijgen op de huidige leerlingenstromen binnen de wijk en van en naar de wijken grenzend aan Tanthof is afgesproken een analyse op basis van postcodes te maken

- c. In de derde sessie is doorgesproken over de analyses van de leerlingenstromen. Vervolgens zijn de scenario's tussen "0" en "Ideaal" verder uitgediept en aangescherpt. Daarbij kwam nog een nieuwe optie op tafel.

De eerste uitkomsten van de postcodeanalyses geven aan dat in Tanthof West de instroom uit Buitenhof voor SCO en Laurentius 12 a 13 % is. Voor Librijn geldt 25%, het dubbele. In Tanthof Oost varieert de instroom uit Voorhof van minder dan 10% (Librijn) tot 14% (SCO). Laurentius heeft een instroom van dezelfde orde van grootte.

Kijkend naar het totaal aantal leerlingen dan wordt vastgesteld dat in Oost sinds 2008 het aantal leerlingen met ca 23% gedaald is en dat het in West gaat om een daling van 15%. Het leerlingenaantal in West is sinds 2012 redelijk stabiel.

Er worden 4 scenario's nader uitgediept:

- De campus centraal bij de sportvelden-kinderboerderij: In dit scenario voegt elk schoolbestuur zijn 2 scholen samen en ontstaan er 3 nieuwe scholen op een nieuwe locatie. Naast eerder besproken zaken als toekomstbestendigheid, samenwerkingsmogelijkheden met bv kinderopvang en mogelijkheden voor een goede bereikbaarheid werd de gelijkwaardigheid genoemd. In dit scenario moeten alle scholen verhuizen, blijft er geen school achter, is er minder sprake van een concurrentiemodel en zouden de drie nieuwe scholen een nieuw profiel kunnen kiezen. Alles vanuit een gelijkwaardige uitgangspositie. Uiteraard vergt het nog wel de nodige inspanningen om de teams die samengaan een nieuw gemeenschappelijk profiel te laten ontwikkelen. Het is de vraag of de drie nieuwe scholen in 1 gebouw moeten worden ondergebracht of dat er meerdere gebouwen zouden moeten komen.
- Het 1-2 scenario. Ook hier voegt elk schoolbestuur zijn 2 scholen samen en blijft er in 1 deel van de wijk 1 samengevoegde school over en in het andere deel van de wijk staan er dan 2 scholen die elk uit 2 samengevoegde scholen bestaan. Gezien het feit dat het aantal leerlingen in Oost ca 75% van het aantal leerlingen in West is, is het de vraag of er 2 scholen in Oost kunnen komen. Voor Laurentius is er op basis van leerlingenaantallen geen specifieke voorkeur voor Oost of West, maar vanwege de recente verplaatsing van de Monseigneur Bekkersschool, het feit dat in West de grootste school staat en dat daarin recentelijk flink geïnvesteerd is, lijkt de keus voor West het meest voor de hand te liggen. Op basis van spreiding en toekomstbestendigheid lijkt het voor SCO de een optie om hun school in Oost te vestigen. Hierbij speelt wel dat op dit moment de grootste school van SCO in West staat. Librijn verwacht een sterke daling van het aantal leerlingen als de twee scholen van deze stichting samengevoegd worden. Ook geeft dat druk op de organisatie. Als deze school in West zou staan ziet Librijn weinig leerlingen vanuit Oost meegaan naar deze school. Ook de keuze voor een school van Librijn in Oost zal het aantal leerlingen negatief beïnvloeden.
- Het 2-2 scenario. Hierbij voegen SCO en Laurentius allebei hun 2 scholen samen in 1 school en blijven de 2 scholen van Librijn bestaan. Dit scenario heeft alleen draagvlak bij Librijn. SCO en Laurentius wijzen erop dat er dan een ongelijke uitgangssituatie ontstaat die gevolgen voor leerlingenstromen kan hebben.
- Er wordt nog een nieuw 4^e scenario geopperd: 1 school in West, 1 in Oost en 1 nieuwe school (Librijn?) op de locatie sportvelden/kinderboerderij. In dit scenario lukt het om van 6 naar 3 scholen te gaan, een evenwichtiger verdeling over de hele wijk te maken dan in het 1-2 scenario en daarmee tegemoet te komen aan de bezwaren die met name bij Librijn leven tegen het 1-2 scenario.

In de vierde sessie zal worden geprobeerd deze fase in het proces af te ronden.

In de vierde sessie heeft de gemeente gereageerd op de besproken scenario's, waarbij ook naar de ruimtelijke, financiële en procesmatige aspecten is gekeken. Vervolgens is vastgesteld welke scenario's voldoende draagvlak hebben om verder uitgewerkt te worden. Daarbij zijn alle eerder besproken aspecten, naast hetgeen door de gemeente is aangedragen, uiteraard in de afweging betrokken.

In de reactie van de gemeente werd nader ingegaan op 3 scenario's:
Campus, (nieuwbouw 3 scholen centrale locatie),
1-2 (in een deel van de wijk 1 school, in het andere deel 2),
Oost-West-Midden (1 school in Oost, 1 school in West en 1 school in het Midden)

Bij deze drie scenario's zijn de kansen en risico's in beeld gebracht, maar wel in zeer globale zin.

Het scenario Campus geeft de schoolbesturen een gelijkwaardige uitgangspositie met kansen voor vernieuwing en verbreding in toekomstbestendige scholen. Zaken als de hierbij voorkomende kapitaalvernietiging in relatie tot mogelijkheden herontwikkeling, het proces van verbreding met diverse belanghebbenden, de investeringen in de nieuwbouw en de ruimtelijke inpassing maken een nader onderzoek met betrekking tot de (financiële) haalbaarheid noodzakelijk. Bereikbaarheid is hier ook een belangrijk aandachtspunt. Naar verwachting is voor uitvoering van dit scenario 5 tot 10 jaar nodig

Het scenario 1-2 biedt ook mogelijkheden voor vernieuwing, verbreding (IKC) en toekomstbestendige scholen. Naar verwachting is de investering hier minder dan in scenario 1. Het inpassen is wel een grotere uitdaging dan in scenario 1 het geval is. In dit scenario zal er tevens sprake zijn van verandering van leerlingenstromen. Omvang en richting van die verandering zijn moeilijk voorspelbaar, zo vinden de schoolbesturen. Hoewel dit fenomeen zich naar verwachting in elk van de 3 scenario's zal voordoen ziet Librijn in dit scenario de grootste problemen. Reden voor Librijn om nog eens te pleiten voor een nadere uitwerking van het scenario 2-2, maar hiervoor is onvoldoende draagvlak. Daarmee bestaat over de gelijkwaardige uitgangspositie van de besturen in dit scenario verschil van inzicht. Ook hier zal de financiële haalbaarheid nader in beeld moeten worden gebracht in relatie tot zaken als transformatie locaties, mogelijke herontwikkeling en verbreding. Essentieel in dit scenario is dat de interne bereikbaarheid per auto in de wijk moet worden verbeterd. Dat (financiële) haalbaarheid hiervan zal ook nader moeten worden onderzocht. De uitvoering van dit scenario zal naar verwachting 3 tot 5 jaar duren.

Het scenario Oost-West-Midden biedt de schoolbesturen een gelijkwaardige uitgangspositie. Er zijn goede kansen voor vernieuwing, verbreding en toekomstbestendigheid. Voor een deel spelen hier dezelfde zaken als bij het scenario Campus een rol. En voor een deel, bijvoorbeeld de transformatie van locaties vinden we hier ook elementen uit scenario 1-2 terug. Naar verwachting zal de investering hoger zijn dan bij het scenario 1-2, maar lager dan bij het scenario Campus

Ook hier moet aandacht zijn voor de bereikbaarheid. Nader onderzoek naar de (financiële) haalbaarheid van dit scenario is nodig. De tijd die voor de uitvoering van dit scenario nodig is ligt tussen de ingeschatte tijdsduur van de vorige scenario's in, maar zal zeker 5 jaar zijn, wellicht langer.

3. DE CONCLUSIES

- In de gesprekken over de scenarioanalyse onderwijshuisvesting Tanthof is een groot aantal mogelijke scenario's aan de orde geweest. De reductie van het aantal scholen van 6 naar 3 in relatie tot de opbouw van de wijk, de verkeerskundige inrichting, de huidige en verwachte leerlingenstromen, de herontwikkelingsmogelijkheden van locaties, de benodigde investeringen, de verhuizingen van scholen, het samenvoegen van teams, de mogelijkheden voor vernieuwing onderwijs, het zoeken van verbreding en de mogelijke locatiekeuzes voor de per bestuur samengevoegde scholen bleek niet eenvoudig. Een toekomstbestendige oplossing vinden is daarbij steeds leidraad geweest.
- De gesprekken verliepen in een open sfeer. Er was onderling respect en begrip voor een ieders positie.
- Er was aan het eind van de vier bijeenkomsten voldoende draagvlak voor het doorrekenen van de volgende 3 scenario's:
 1. Campus
 2. 1 locatie in een deel van de wijk en 2 in het andere deel (hierbij is nog geen uitspraak gedaan over welk bestuur in welk deel van de wijk gevestigd zou moeten zijn)
 3. 1 locatie in Tanthof West, 1 locatie in Tanthof Oost en 1 locatie in het midden.
- Librijn blijft daarbij de opvatting toegedaan dat ook het scenario 2-2 onderzocht zou moeten worden. Binnen de voornoemde scenario's wil Librijn de mogelijkheid om binnen een locatie/gebouw twee verschillende onderwijsconcepten/scholen aan te bieden.
- De gemeente Delft heeft gepland de scenario's door te rekenen in de periode Maart-april 2016. Naast de financiële aspecten zal ook nog nader onderzoek m.b.t. de verschillende scenario's moeten plaatsvinden naar flora en fauna, bereikbaarheid, transformatiemogelijkheden en –beperkingen en de beschikbare ruimte centraal in de wijk.
- Ook het draagvlak bij schoolbesturen, ouders en mogelijke andere betrokken partijen zal duidelijk moeten worden.
- Tot slot is het van belang bij de scenario's een goede inschatting te maken van de doorlooptijd.
- De bestuurders en de vertegenwoordigers van de gemeente spreken af het vervolgproces met deskundige begeleiding voortvarend te organiseren.

Borger, 21 maart 2016, Jacob Bruintjes